

Hvordan møter UB Bergen fremtiden med et bibliotekpedagogisk blikk?

Anne Sissel Vedvik Tonning

ChALS 2009

23. September 2009

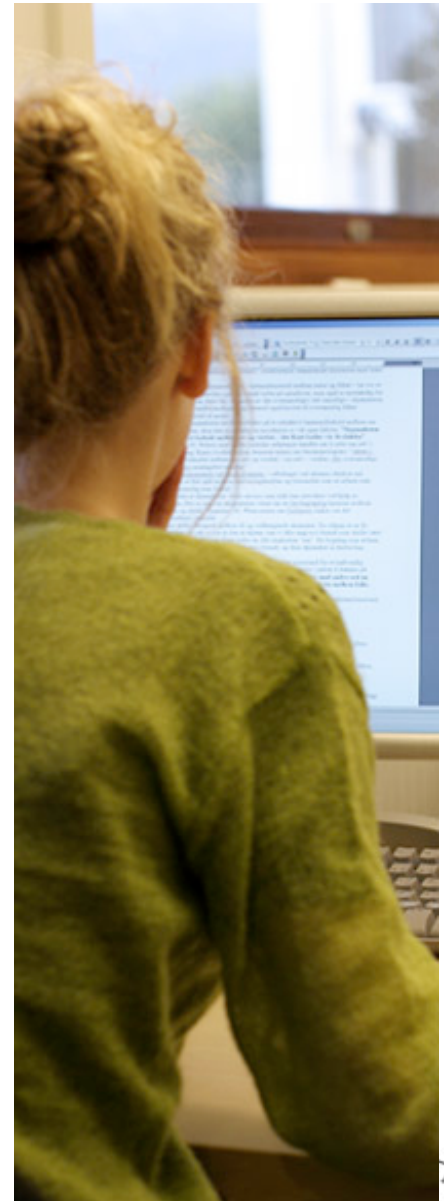


Informasjonskompetanse (IK)

Dreier seg om

- informasjonsbehov
- hvor og hvordan finne relevant informasjon
- hvordan vurdere informasjon
- hvordan bruke og kommunisere informasjon på en etisk måte

(Fritt etter [CILIP](#))



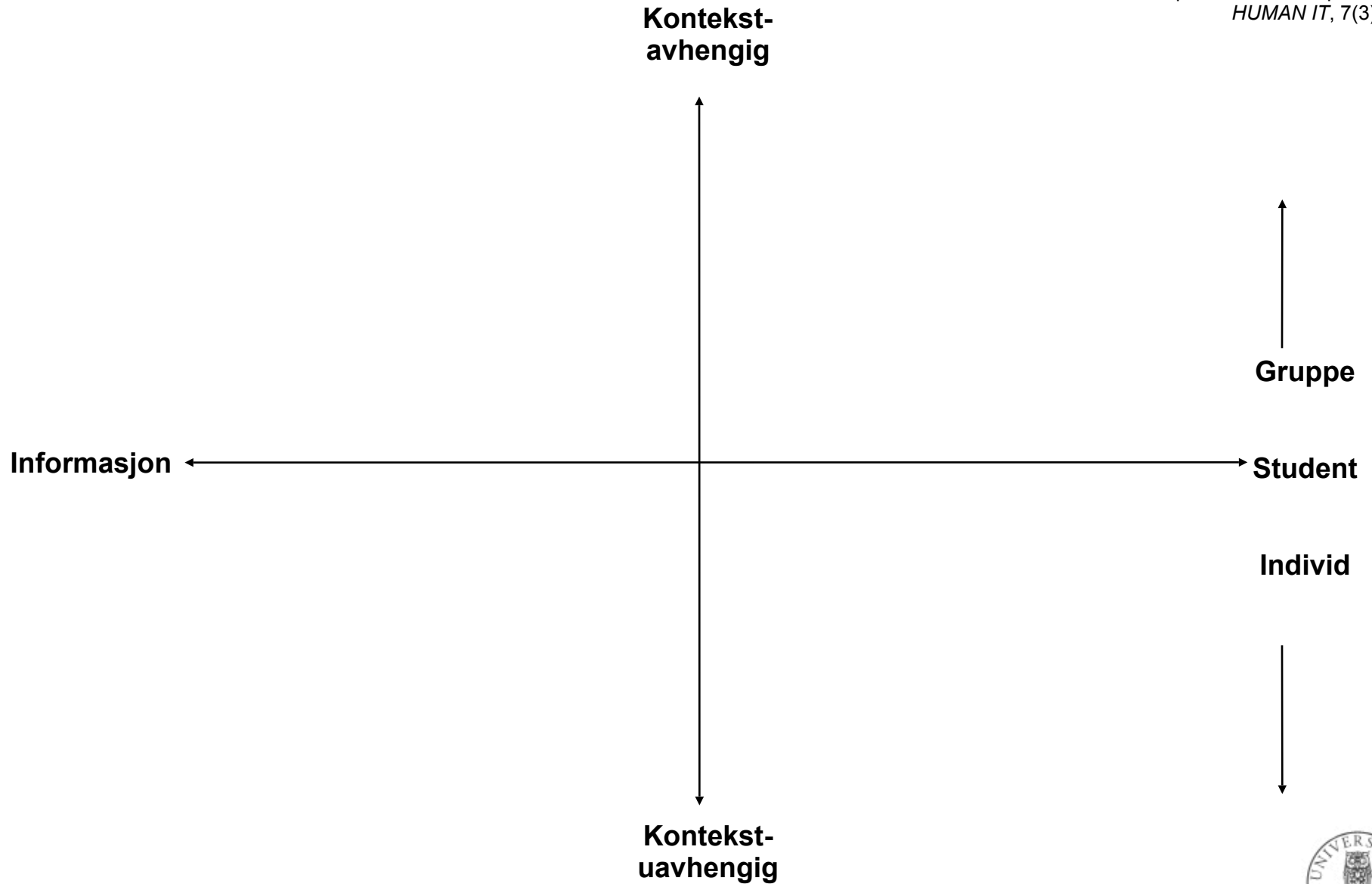
Novise-ekspert-læring

Fritt etter Dreyfus &
Dreyfus (1986)
Mind over Machine

Novise	Avansert begynner	Kompetent	Kyndig	Ekspert
Ferdigheter Kontekst- uavhenging Regler fører til handling	Ny erfaring ved å mestre virkelige situasjoner Erfaring øker Flere gjenkjennlige elementer fører til at man blir overveldet	Ansvarlig Hierarkisk innsikt i beslutninger som skal tas Prioriterer Trinndelt analyse og problem- løsning Beslutter ift mål og strategier	Involvert Perspektiver utviklet fra erfaring Prioritering Organiserer oppg. intuitivt og analyserer hva som skjer Mange eksempler og erfaringer Rask, flytende beslutningsform	Dypt involvert Intuitivt Kunnskap og ferdigheter er en del av personligheten Mange eksempler og erfaringer Rask, flytende beslutningsfor m

Våre bilder av undervisningen

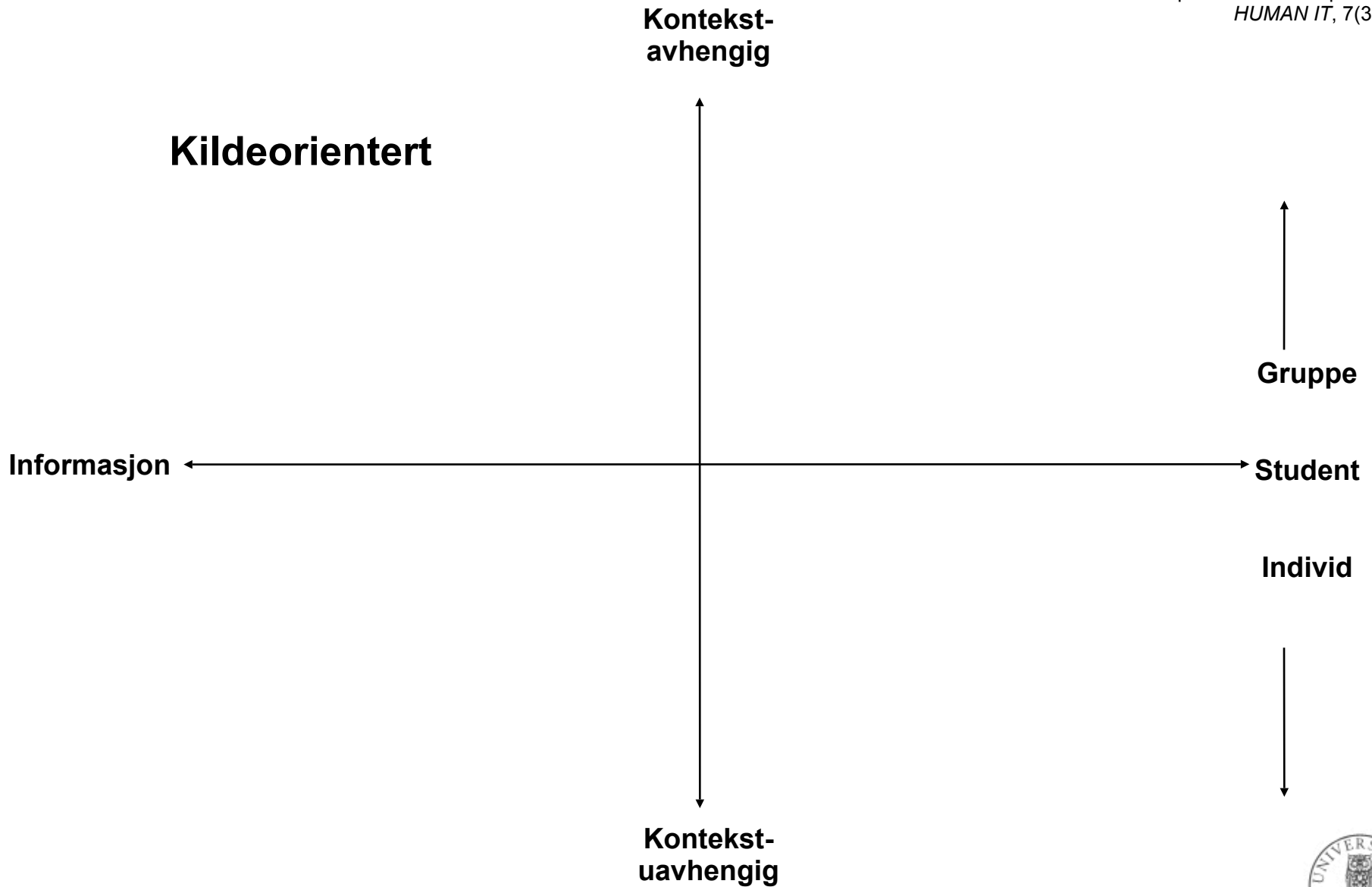
Based on:
Sundin, O. (2005). Webbasert
anvandarundervisning –
ett forum for forhandlingar om biblioterariers
professionella expertis.
HUMAN IT, 7(3).



Våre bilder av undervisningen

Based on:

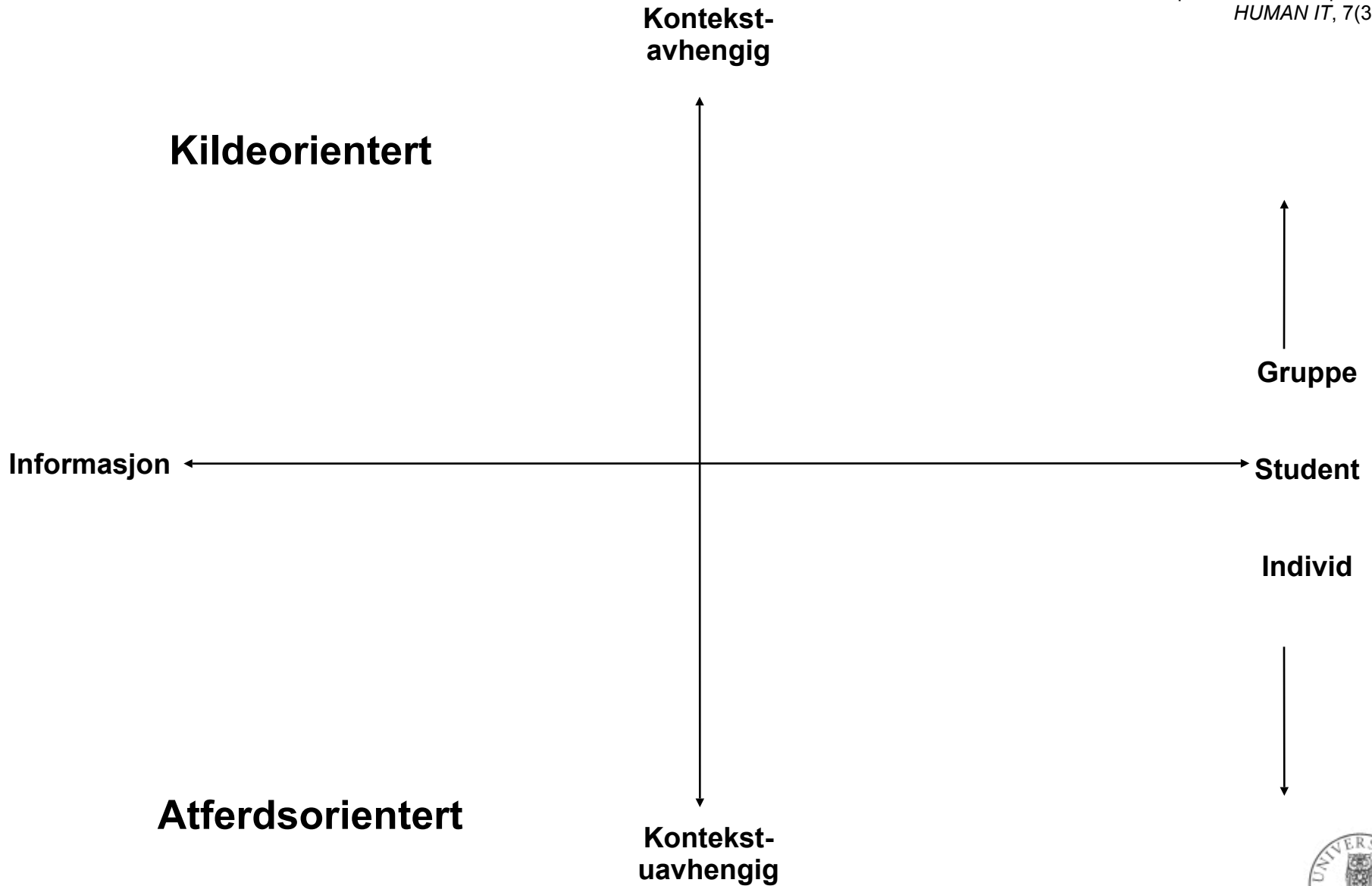
Sundin, O. (2005). Webbasert
anvandarundervisning –
ett forum for forhandlingar om biblioterariers
professionella expertis.
HUMAN IT, 7(3).



Våre bilder av undervisningen

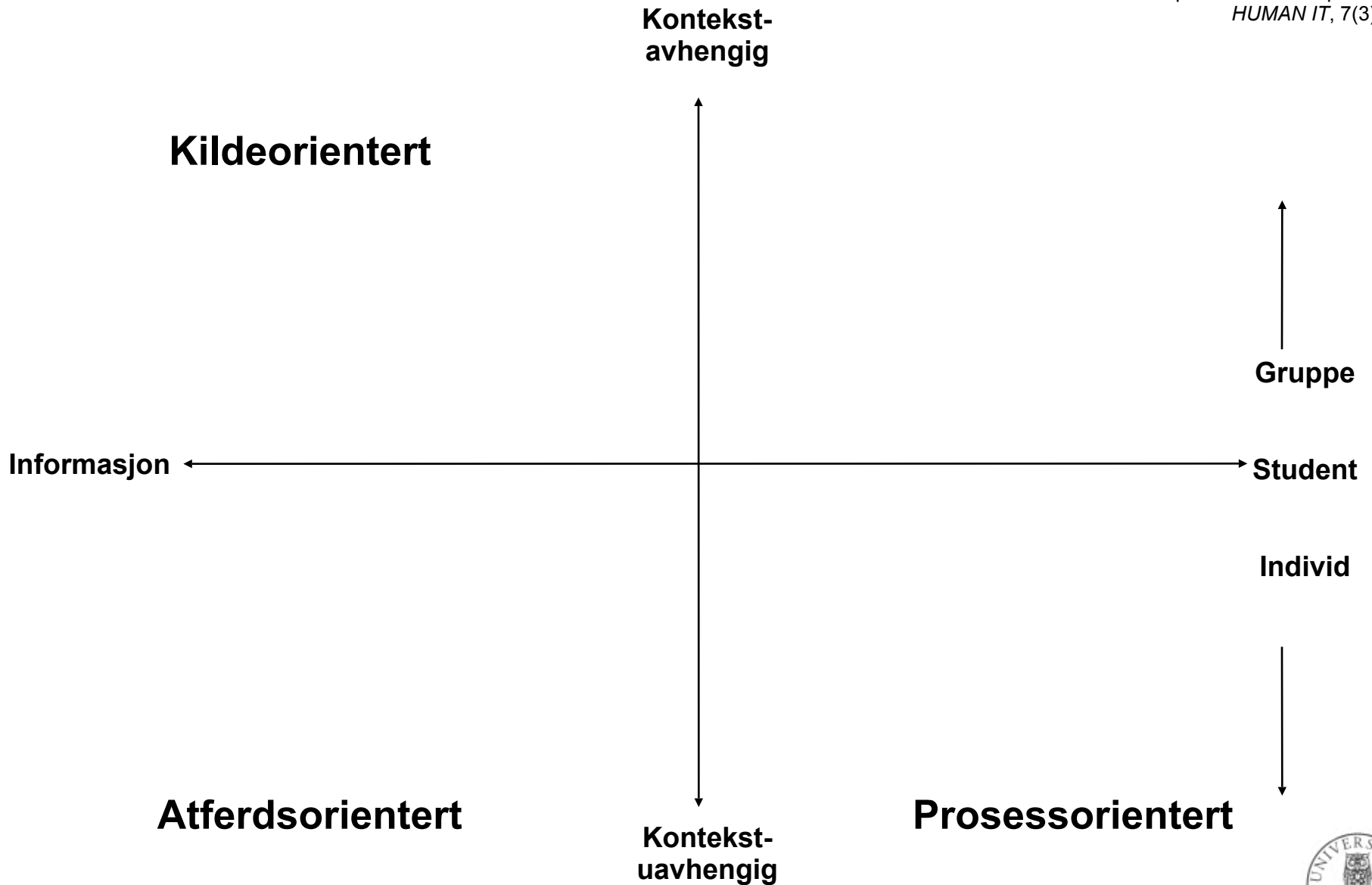
Based on:

Sundin, O. (2005). Webbasert
anvandarundervisning –
ett forum for forhandlingar om biblioterariers
professionella expertis.
HUMAN IT, 7(3).



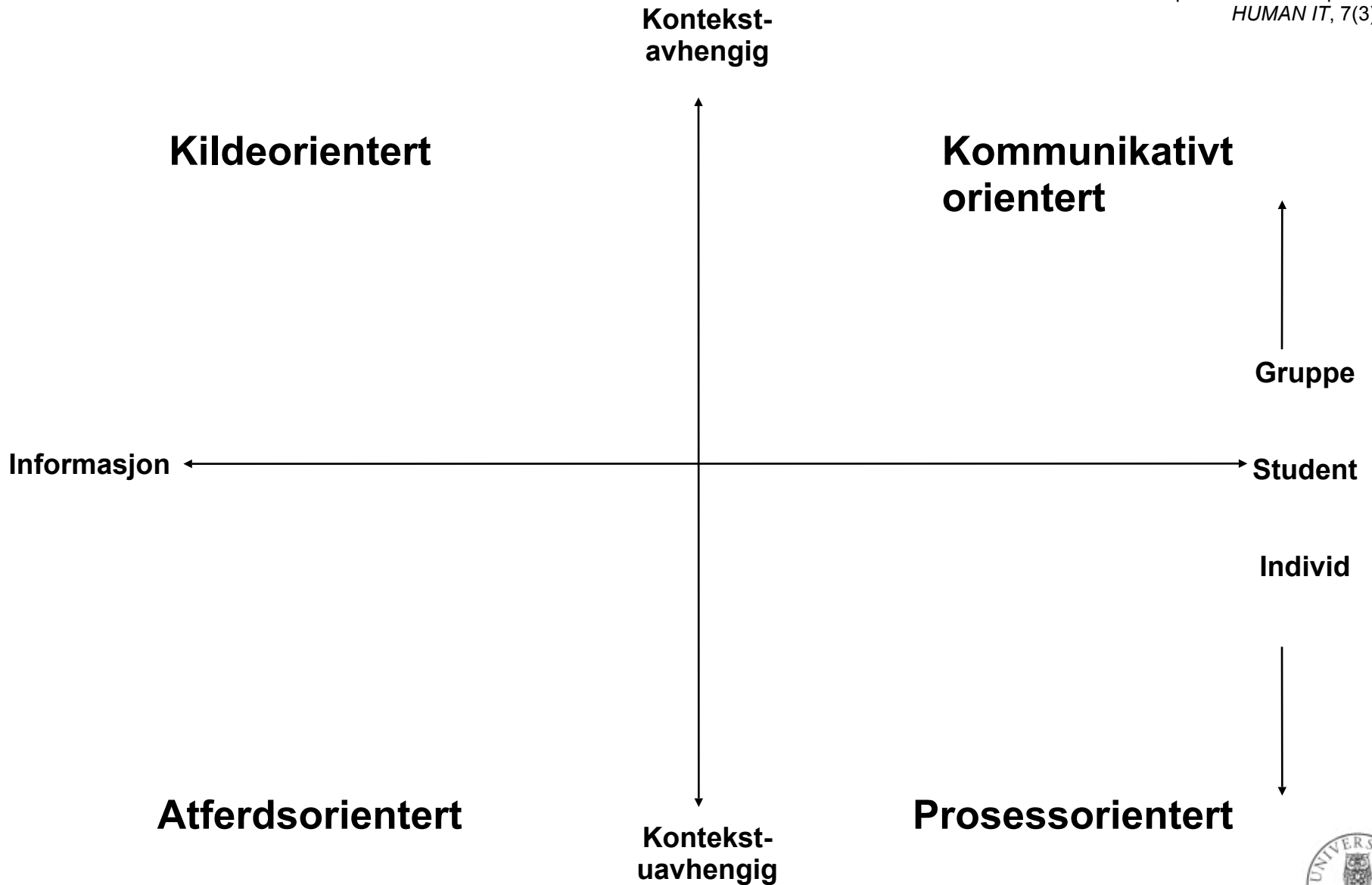
Våre bilder av undervisningen

Based on:
Sundin, O. (2005). Webbasert
anv nderundervisning –
ett forum f r f rhandlingar om biblioterariers
professionella expertis.
HUMAN IT, 7(3).



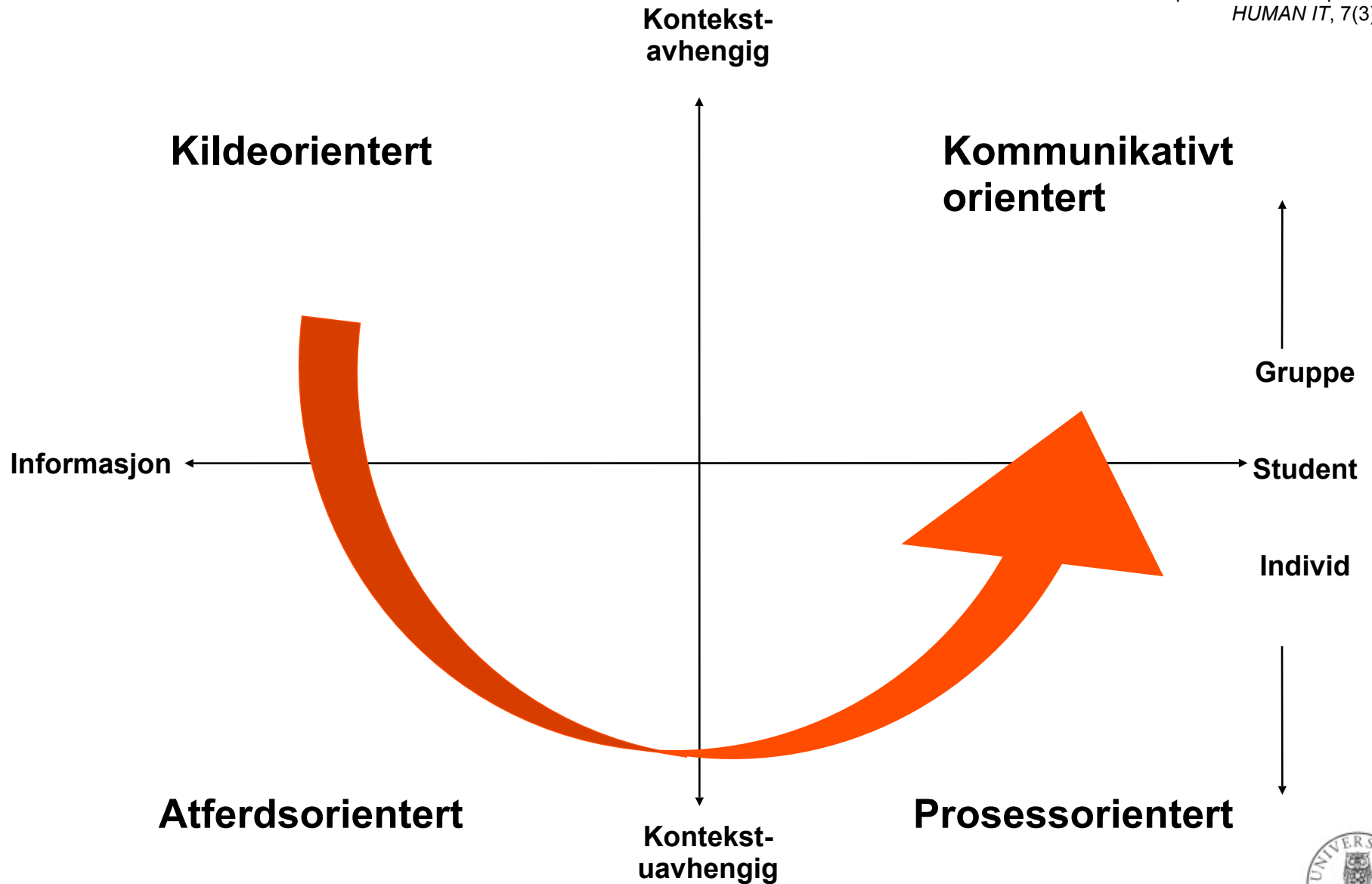
Våre bilder av undervisningen

Based on:
Sundin, O. (2005). Webbasert
anv ndarundervisning –
ett forum f r f rhandlingar om biblioterariers
professionella expertis.
HUMAN IT, 7(3).



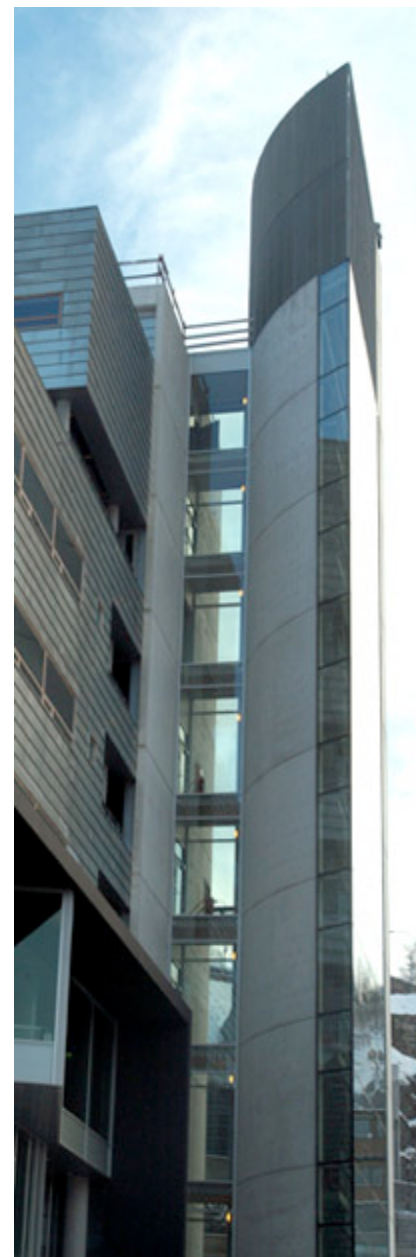
Våre bilder av undervisningen

Based on:
Sundin, O. (2005). Webbasert
anv ndarundervisning –
ett forum f r f rhandlingar om biblioterariers
professionella expertis.
HUMAN IT, 7(3).



Endringer, mangfold og nødvendigheten av IK i høyere utdanning

- Samfunnet
 - Økende mangfold
 - Endringsagenter i Norge
- Institusjonen UiB
 - UB



Økende mangfold

- Utdanningspolitikk (Bologna-prosessen)
 - Internasjonalisering
- Undervisning og forskning på tvers av fag og yrkesgrupper
- Hvem er studentene?
 - Ulike sosiale, etniske og kulturelle ståsteder
 - Ulike i alder, motivasjon for læring og utdanningsbehov
- Informasjonsoverflod
 - Kvalitet? Kontekst? Redelig bruk?
- Informasjonsnettverk (Web2.0)
 - Wiki, blogg, twitter, 2nd life, podcast osv.



Viktige endringsagenter i Norge

- Kvalitetsreformen 2003 (Bologna-prosessen)
 - Fokus på studentaktive læringsformer (gruppearbeid, PBL, oppgaveskriving osv.)
 - Livslang læring
 - Internasjonalisering
 - NOKUT-godkjenning
- Universitetsbibliotekene blir læringssentre for studentene
 - Digital informasjon – i overflod
 - Undervisning i informasjonskompetanse (IK)
- Program for digital kompetanse (2004-2008)
 - Inkludert IK for hele livsløpet
- Alle studieprogram i høyere utdanning skal oppdatere sine fagplaner i perioden 2009-2013 (NOKUT)



Institusjonell oppfølging

- Strategiplaner (UiB, Fakultetene, UB)
- Utvalg for oppfølging av KR
 - Utdanningsutvalget (prorektor for undervisning, prodekanene for undervisning, UB er observatør)
 - Arbeidsgruppe for KR under lupen (UB var medlem)
 - Arbeidsgruppe for Etikk i utdanning (Strandkomiteen, UB var medlem). (over 50 forslag til tiltak)
 - Arbeidsgruppe for Revisjon for KSS for utdanning (Samdalkomiteen, UB var medlem)
- Fakultetene reviderer sine fagplaner (2009-2013)
 - Læringsutbytte



Klipp fra UiBs strategiplan 2005-2010

Utdanning

3. Læringsmiljø og studentmedvirkning

UiB vil både nasjonalt og internasjonalt opprettholde og styrke Bergen som et attraktivt studiested og stimulere til en mer aktiv studentrolle og et bedre studiemiljø.

UiB vil (...)

d) gjennom Universitetsbiblioteket bidra med pedagogiske ressurser for undervisningen og samarbeide med fagmiljøene om utvikling av kurs i informasjonskompetanse for studentene

Formidlingsstrategi - appendiks

Bibliotekets formidlingsansvar

(...) Formidlingsoppgavene er knyttet til: (...)

e) Læringscentre som er en følge av kvalitetsreformen og hvor UB har utviklet en læringscentermodell der opplæring i informasjonskompetanse står sentralt.



Klipp fra UBs strategiplan 2007-2010

4.2. Bibliotektenester rettet mot utdanning

Universitetsutdanningen skal utvikle studentenes faglige og intellektuelle modenhet og selvstendighet, og den skal innenfor de normerte studieløp gi studentene en forskningsbasert utdanning på høyt nivå som er etterspurt i samfunnet og som tilfredsstillende faglige krav til en fullverdig universitetsutdanning. For å bidra til å nå dette målet vil UB prioritere å videreutvikle innholdet i læringsentrene, med særlig vekt på informasjonskompetanse. UB vil (...)

- samarbeide internt på UB og med IT-miljøet og fagmiljøene ved UiB om å etablere og videreutvikle undervisningstilbud i informasjonskompetanse, og legge til rette for og ivareta informasjonskompetanse som læringsmål for studenter innenfor UiBs studieprogram
- bruke evalueringmetoder og (bibliotek)forskning for å bedre undervisningstilbud og læringsressurser fra UB



Klipp fra Strategisk plan 2007-2010 (Psyk. fakultet)

Undervisning og læring

(...)

Fakultetsbiblioteket har gjennom forrige periode utviklet svært gode verktøy og undervisningsopplegg i informasjonshåndtering for å bidra til studenters informasjonskompetanse med vekt på informasjonssøking, kildekritikk og etiske aspekter ved akademisk skriving. I den kommende perioden vil det være en målsetting at konkrete nivåtilpassede opplegg for å utvikle informasjonskompetanse skal integreres i alle studieprogram.



Institusjonell oppfølging

- Strategiplaner (UiB, Fakultetene, UB)
- Utvalg for oppfølging av KR
 - Utdanningsutvalget (prorektor for undervisning, prodekanene for undervisning, UB er observatør)
 - Arbeidsgruppe for KR under lupen (UB var medlem)
 - Arbeidsgruppe for Etikk i utdanning (Strandkomiteen, UB var medlem). (over 50 forslag til tiltak)
 - Arbeidsgruppe for Revisjon for KSS for utdanning (Samdalkomiteen, UB var medlem)
- Fakultetene reviderer sine fagplaner (2009-2013)
 - Læringsutbytte



Klipp fra Strandkomiteens innstilling:

Studentene bør utdannes i akademisk redelighet for å dyktiggjøre dem som studenter, akademikere og senere yrkesutøvere. Tilegnelse av akademiske normer og verdier foreslås inkorporert som ønsket læringsutbytte i alle studier og på alle nivå. Omfang og nivå må tilpasses den aktuelle grad og utdanningsnivå. (s. 1)

- BA-nivå: Undervisningen bør gis av fagmiljøene selv, eller i samarbeid med Universitetsbiblioteket og Senter for vitenskapsteori (s. 18)
- MA-nivå: Hovedansvaret for utvikling av slike tilbud bør legges til Universitetsbiblioteket og Senter for vitenskapsteori (s. 18)





Akademisk redelighet - en pedagogisk utfordring



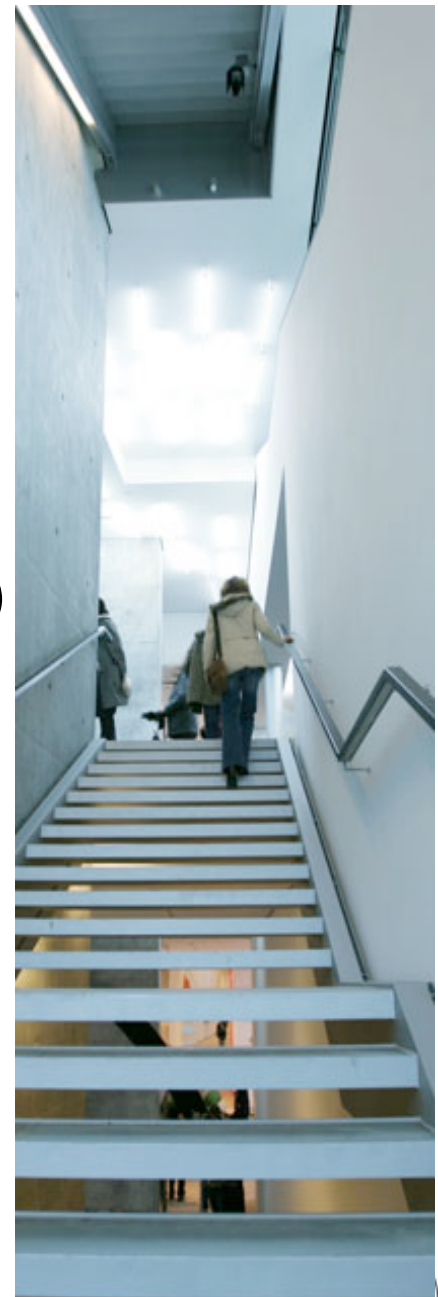
Institusjonell oppfølging

- Strategiplaner (UiB, Fakultetene, UB)
- Utvalg for oppfølging av KR
 - Utdanningsutvalget (prorektor for undervisning, prodekanene for undervisning, UB er observatør)
 - Arbeidsgruppe for KR under lupen (UB var medlem)
 - Arbeidsgruppe for Etikk i utdanning (Strandkomiteen, UB var medlem). (over 50 forslag til tiltak)
 - Arbeidsgruppe for Revisjon for KSS for utdanning (Samdalkomiteen, UB var medlem)
- Fakultetene reviderer sine fagplaner (2009-2013)
 - Læringsutbytte



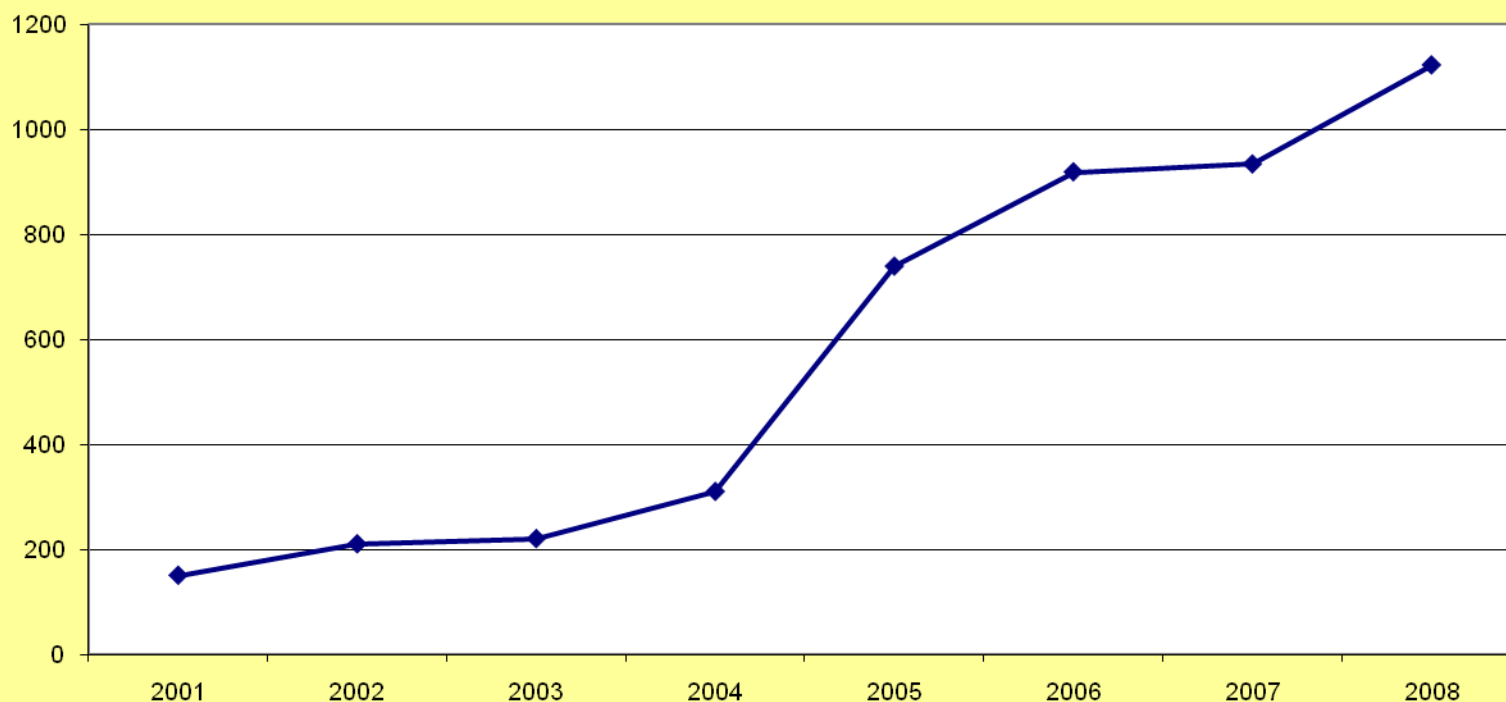
Undervisning i IK og UB Bergen

- Økt undervisning i IK (fra ABM-statistikken)
- Undervisningsgruppe
- IK-programmet ([kurskatalogen](#))
 - Nivådelt (1. års introduksjonsprogram, BA-program, MA-program, PhD-program)
 - Fagtilpasset
 - Samarbeid med fagmiljøene
- Økt integrering på studieprogrammene (eksempler)
- [Søk & Skriv](#)
- For nye forskere (integrert i [UniPed-programmet](#))
- For forskergrupper på forespørsel



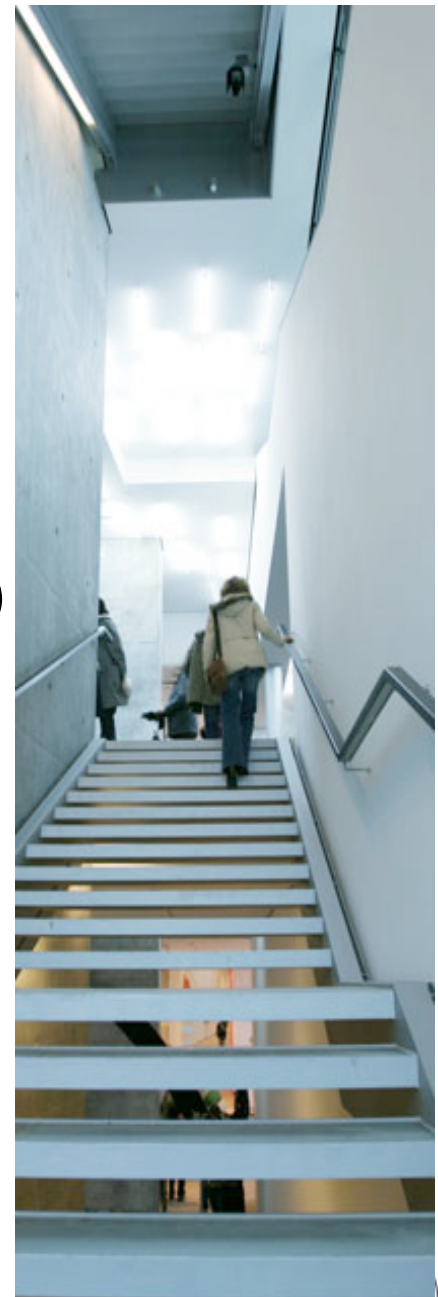
Undervisningstimer ved UB

Figur 22 - brukeropplæring (antall undervisningstimer) 2001-2008



Undervisning i IK og UB Bergen

- Økt undervisning i IK (fra ABM-statistikken)
- Undervisningsgruppe
- IK-programmet ([kurskatalogen](#))
 - Nivådelt (1. års introduksjonsprogram, BA-program, MA-program, PhD-program)
 - Fagtilpasset
 - Samarbeid med fagmiljøene
- Økt integrering på studieprogrammene (eksempler)
- [Søk & Skriv](#)
- For nye forskere (integrert i [UniPed-programmet](#))
- For forskergrupper på forespørsel



Kurskatalogen – et utgangspunkt

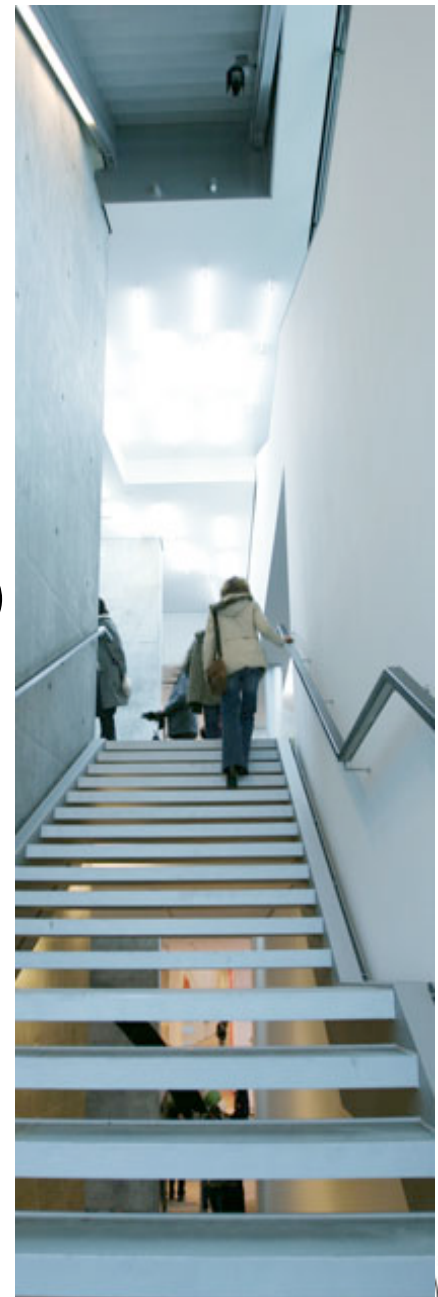
Definert sju kurs som er beskrevet med:

- Læringsmål
 - Kursinnhold
 - Undervisningsform
 - Varighet
 - Målgruppe
-
- Revideres i disse dager
 - Læringsutbytte



Undervisning i IK og UB Bergen

- Økt undervisning i IK (fra ABM-statistikken)
- Undervisningsgruppe
- IK-programmet ([kurskatalogen](#))
 - Nivådelt (1. års introduksjonsprogram, BA-program, MA-program, PhD-program)
 - Fagtilpasset
 - Samarbeid med fagmiljøene
- Økt integrering på studieprogrammene (eksempler)
- [Søk & Skriv](#)
- For nye forskere (integrert i [UniPed-programmet](#))
- For forskergrupper på forespørsel



IK-kurs i BA-programmet i pedagogikk

	På faget:	I biblioteket:
6. sem.	PED212 (BA-oppg)	Litt. til godkjent problemstill.: 2 timer Tidlig fase av BA-oppg.: 2 timer EndNote: 2 timer
5. sem.	Valgfritt	
4. sem.	PED211, PSYK202A	
3. sem.	PED114, Valgfritt	Litt. til godkjent problemstill.: 2 timer Kilder og kildevurdering: 2 timer
2. sem.	PED111, PED112	Akademisk redelighet: 2 timer
1. sem.	ExPhil, POH100	Intro til bibliotekets tjenester: 1 time



IK-kurs i MA-programmet i pedagogikk

	På faget:	I biblioteket:
4. sem.	PED395 (MA-oppg.)	
3. sem.	PED395 (MA-oppg.)	Litt. til godkjent problemstilling: 3 timer Vurdering/analyse av kilder: 2 timer
2. sem.	PED312, PED314	Litt. til prosjektplan: 2 timer Akademisk redelighet m/EndNote: 3 timer
1. sem.	PED311, PED313	Intro til bibliotekets tjenester: 2 timer



IK-kurs for PhD-nivået

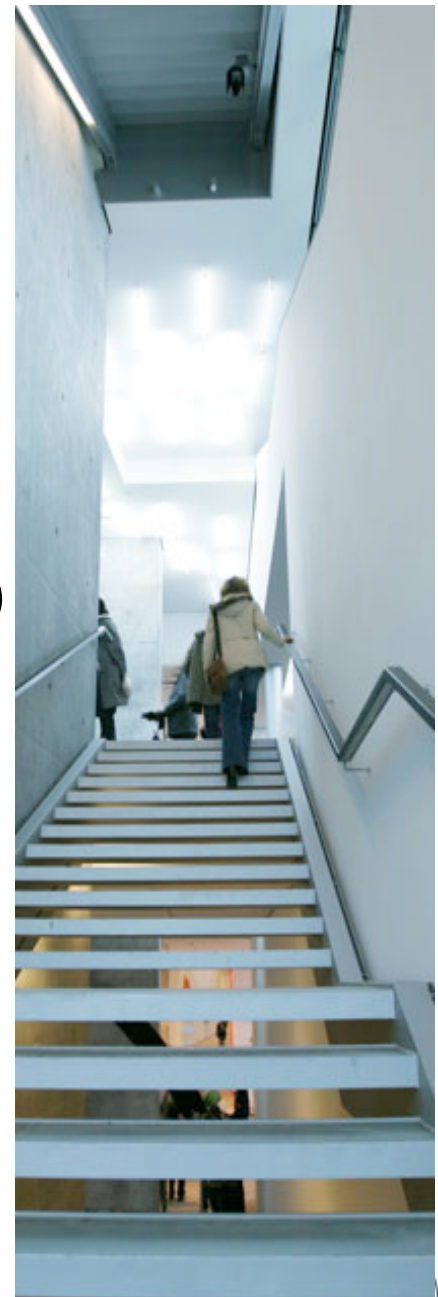
Information Management for Knowledge Creation

Kursmodul	Varighet	Læringsmål
Tracing research information	3 timer	Info.organisering Finne litt. og holde seg oppdatert Vurdere og rangere kilder
Research dissemination and copyright issues in publishing	2 timer	Opphavsrett og etikk Open access publisering og egenarkivering (BORA) Innlevering (krav til utforming og publisering ved UiB/BORA) Rapportering (Frida -> BORA)
Personal information management	1-2 timer	Referansehåndtering (EndNote)



Undervisning i IK og UB Bergen

- Økt undervisning i IK (fra ABM-statistikken)
- Undervisningsgruppe
- IK-programmet ([kurskatalogen](#))
 - Nivådelt (1. års introduksjonsprogram, BA-program, MA-program, PhD-program)
 - Fagtilpasset
 - Samarbeid med fagmiljøene
- Økt integrering på studieprogrammene (eksempler)
- [Søk & Skriv](#)
- For nye forskere (integrert i [UniPed-programmet](#))
- For forskergrupper på forespørsel



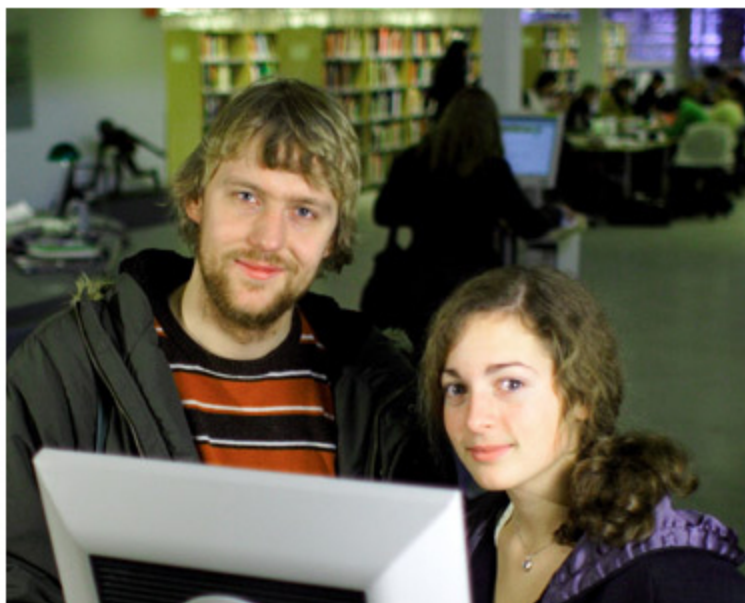
Startsiden

Basis

Avansert

For kursholdere

Om Søk & Skriv



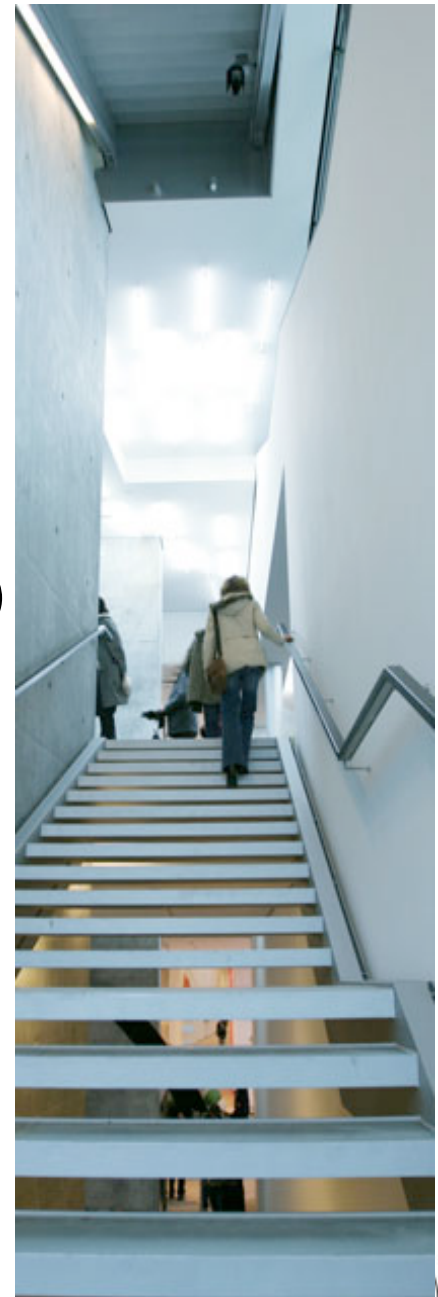
Velkommen til Søk & Skriv!

Skal du skrive en studentoppgave? Trenger du gode tips til hvordan du skal finne aktuell litteratur? Med Søk og Skriv blir søke- og skriveprosessen enklere å komme i gang med, og å fullføre.

- Er du ny student, prøv [Søk & Skriv Basis](#)
- Har du studert noen år, prøv [Søk & Skriv Avansert](#)

Undervisning i IK og UB Bergen

- Økt undervisning i IK (fra ABM-statistikken)
- Undervisningsgruppe
- IK-programmet ([kurskatalogen](#))
 - Nivådelt (1. års introduksjonsprogram, BA-program, MA-program, PhD-program)
 - Fagtilpasset
 - Samarbeid med fagmiljøene
- Økt integrering på studieprogrammene (eksempler)
- [Søk & Skriv](#)
- For nye forskere (integrert i [UniPed-programmet](#))
- For forskergrupper på forespørsel

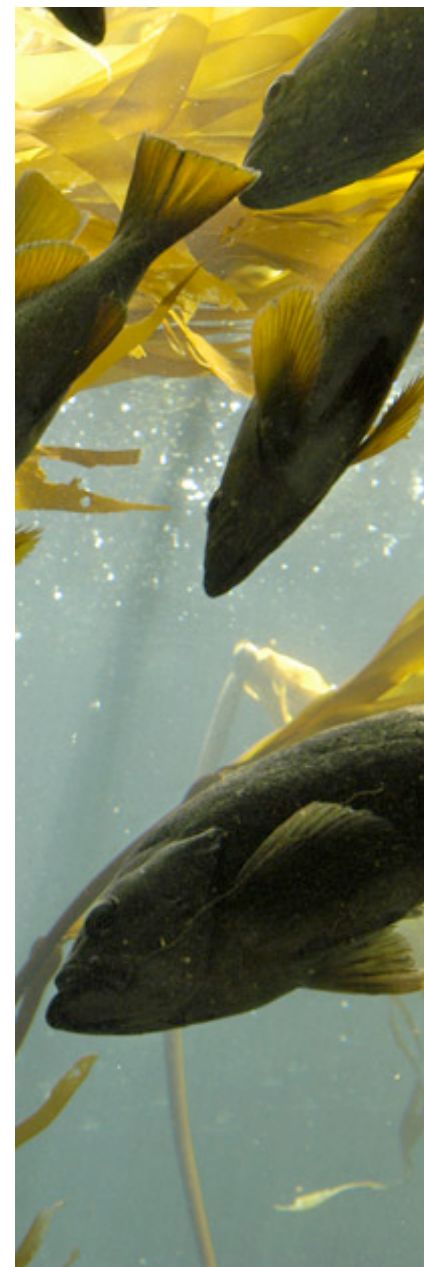


Informasjonskompetanse – integrering i undervisning

Påbyggingsmodul i **universitetspedagogikk**
(5 studiepoeng)

Læringsmål

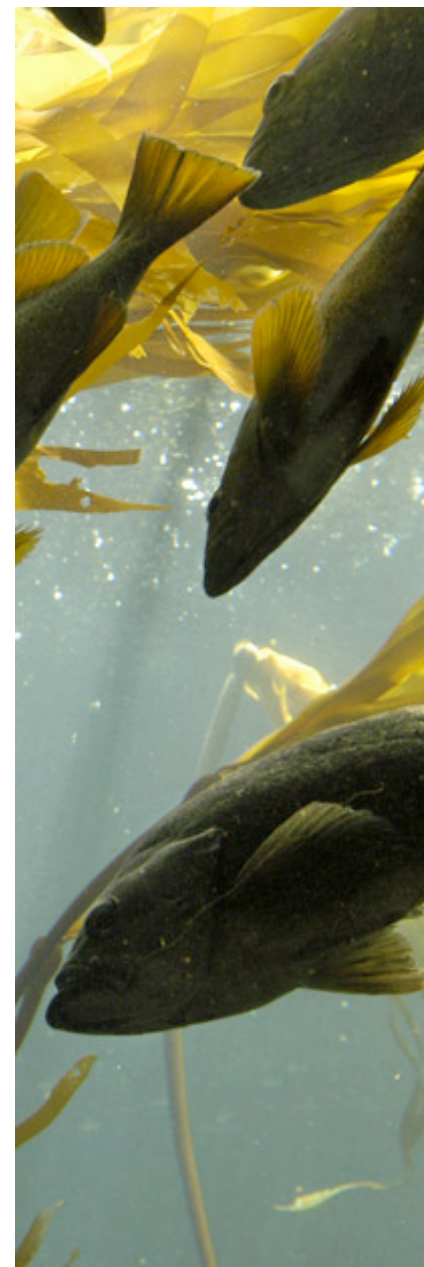
Kurset skal gi kunnskap om sammenhenger mellom studentens læringsaktiviteter i fag/studieprogrammer og utvikling av informasjonskompetanse.



Informasjonskompetanse – integrering i undervisning

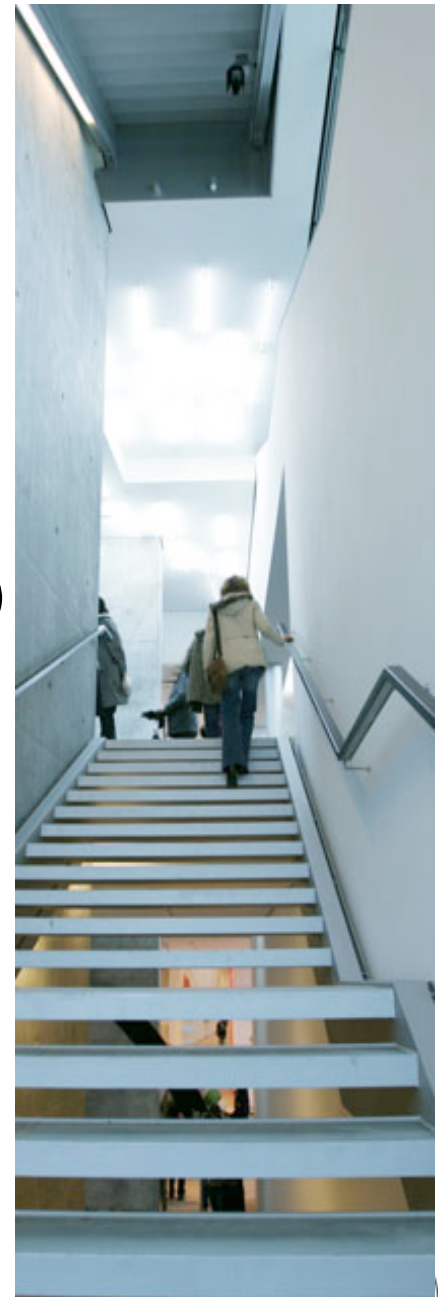
1. Samling (2 dager)
 1. Dag m/IK som fokus.
 2. Dag m/akademisk redelighet i utdanning som fokus.
Fagreferenter til respektive deltakeres fag.
2. Samling (1 dag)

Presentasjon av deltakernes arbeid med integrering av IK i undervisningen.
Refleksjonsnotat med evaluering av kurset



Undervisning i IK og UB Bergen

- Økt undervisning i IK (fra ABM-statistikken)
- Undervisningsgruppe
- IK-programmet ([kurskatalogen](#))
 - Nivådelt (1. års introduksjonsprogram, BA-program, MA-program, PhD-program)
 - Fagtilpasset
 - Samarbeid med fagmiljøene
- Økt integrering på studieprogrammene (eksempler)
- [Søk & Skriv](#)
- For nye forskere (integrert i [UniPed-programmet](#))
- For forskergrupper på forespørsel



UBs prosess mot nye strategiplaner

- 3 dagers workshop for fagreferenter og avdelingsledere om IK-strategi
- Kritiske suksessfaktorer:
 - Felles forståelse av IK blant UB-ansatte
 - Kompetent stab (IK, pedagogikk, fag)
 - Undervisningsressurser (læremidler, utstyr, areal)
 - Aktiv interessert ledelse (UB, UiB)
 - Tettere formaliserte partnerskap (fakultetene/fagmiljøene, IT-avd.)
 - Integrert kontekstuell livslang læring
 - Effektiv markedsføring av IK
 - Innovasjon



UB og samarbeidspartnere

- Nettstedet Søk og Skriv (sokogskriv.no)
 - UB Ålborg, Høgskolen i Bergen-Bibl., Norges Handelshøyskole-Biblioteket, (Norgesuniversitetet)
- IFLA – IL Group (Maria Carme Torras)
- OA-tidsskriftet Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education (noril.uib.no)
 - UB Oslo i redaksjonen
- Creating KnowledgeVI-konferansen: Information Literacy and Diversity in Higher Education. Mapping the learning environment
 - UBO, UB I Trondheim, HiB-B, NHH-B (ABM-utvikling)
- I planleggingsfasen et prosjekt om IK på PhD-nivå: HiB-B, NHH-B, UB Ålborg, UBO, UB Wien, UB København



Spørsmål? Kommentarer?



Takk for oppmerksomheten 😊

